

DIGITALIZACE STAVEB

a její úloha v blízké budoucnosti

Proces digitalizace ve stavebnictví stále více zaplňuje informační kanály ve veřejném prostoru. Vedle metody BIM se v poslední době stále častěji hovoří o digitalizaci stavebních povolení, protože nový stavební zákon je zřejmě v poslední fázi schvalování v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

V obou zmiňovaných oblastech se přípravy účastní i odborníci z naší profesní organizace. Ne vždy běží vše podle našich představ, ale to je normální, protože všichni nemůžeme mít na tak složité téma stejné názory. Teprve budoucnost ukáže, kdo měl, či neměl pravdu.

Využití metody BIM znamená, že vznikne informační model stavby a v jeho rámci také její digitální model. Jde v podstatě o kopii reálné stavby ve virtuálním prostoru. Znamená to, že od prvních záměrů zadavatele přes přípravu projektové dokumentace i její realizaci až po správu již hotové stavby budou veškeré informace vznikat digitálně.

Informační model stavby obsahuje nejen grafické, ale i negrafické informace a všechny potřebné dokumenty, což znamená, že všechny informace, včetně všech souvisejících procesů se budou nacházet na jednom úložišti. Postupem času by mělo vzniknout i digitální vystavěné prostředí, tedy digitální kopie všech staveb v České republice, včetně jejich vzájemných vazeb.

V JEDNOTĚ JE SÍLA

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Česká agentura pro standardizaci (ČAS) uzavřely v loňském roce memorandum o spolupráci se dvěma klíčovými profesními organizacemi Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) a Českou komorou architektů (ČKA) o spolupráci na přípravě Datového standardu staveb (DSS). Datový standard staveb je jedním ze zásadních předpokladů digitalizace stavebnictví a nezbytným předpokladem k digitálnímu stavebnímu řízení. Umožní všem stavebním profesím během celého životního cyklu stavby pracovat s digitálními daty informačního modelu stavby. V uzavřeném memorandu se všechny strany dohodly na vytvoření expertní skupiny, která připraví jednu z klíčových částí obsahu Datového standardu staveb – strukturu a přehled informací vyžadovaných právními předpisy pro fázi povolování stavby.

Na základě tohoto memoranda vznikla expertní skupina, která má sedm členů – tři zastupují ČKAIT, dva ČKA a dva ČAS. Úkolem expertní skupiny je vytvořit sadu datových šablon pro Datový standard staveb v raných fázích životního cyklu staveb a částečně i jejich obsah. V letošním roce budou výsledky práce této skupiny využity při dalším rozšíření a úpravách DSS podle požadavků přípra-



vovaného digitálního stavebního řízení, a podle budoucích změn souvisejících s připravovanou rekodifikací stavebního práva. Strany memoranda se zároveň dohodly, že spolupráce bude pokračovat dlouhodobě a v dalších letech mohou být na základě tohoto memoranda vytvářeny další expertní skupiny tak, aby se podařilo dosáhnout společného cíle – digitalizovaného českého stavebnictví.

ŽIVOTNÍ CYKLUS STAVEB

Osobně vidím jako největší přínos metody BIM její prolínání celým životním cyklem staveb. Dnes končíme modelování stavby její kolaudací, ale BIM má být nástrojem zejména i pro facility management. Mělo by tak odpadnout obtížné vyhledávání výkresů v archívech a ověřování skutečného stavu, protože aktuální BIM verze by měla být stále k dispozici. To je samozřejmě i úskalím celé myšlenky. Jestliže má být systém použitelný, musí si to uvědomovat i investoři se správci budov a patřičně s ním pracovat a udržívat jej v použitelném stavu. To platí stejně pro soukromý, tak i pro veřejný sektor. V současné době vidíme, že investoři většinou nemají potřebné znalosti, co BIM je a co jim může poskytovat. Stejně tak je nutné počítat s tím, že udržovat tento model bude něco stát. Informování o metodě

BIM tak bude velkým úkolem pro státní správu při jeho zavádění.

PROBLÉMY SE HROMADÍ

Digitalizace stavebních povolení doprovázená kompletní změnou systému stavebních úřadů a současně i novým způsobem povolování je vskutku gigantickým úkolem. Představa bezproblémového vložení projektové dokumentace v digitální formě do portálu stavebníka, automatického rozeslání na příslušné úřady a správce technické infrastruktury je krásná.

Bohužel, pod dojmem zkušeností z poslední doby, kdy všechny procesy digitalizace byly doprovázeny značnými problémy, mám obavy, zda i digitalizace stavebního povolování při svém startu nezkolabuje. Jedná se o mnohem náročnější softwarový proces, než je online prodej dálničních známek nebo příprava očkování populace. Bude nutné se připravit i na kompletní obměnu hardwaru na úřadech a dotčených orgánech. Je rozdíl, když úředník pracuje s papírovou formou dokumentace a píše vyjádření k projektové dokumentaci, než když má otevřít digitální výkresy a pracovat s řádově většími soubory. Současné vybavení úředníka tak nebude použitelné a bude nutné zvýšit jeho kvalifikaci v oblasti práce se softwarem.

Další otázkou je, jak bude vypadat archivace dat na úřadě. Všichni víme, že vývoj programů jde kupředu mílovými kroky. Každý rok nás čekají nové verze softwaru a projektové dokumentace staré několik let již nelze použít bez jejich úpravy. Velmi často je nutné v případě, kdy pracujeme se starou digitální verzí návrhu stavby, raději celou dokumentaci překreslit. Bude proto nutné vyjasnit, jak má vypadat archivace na úřadě, aby byla vhodná i pro budoucí využití.

Zmínil jsem jen zlomek úkolů a problémů, které nás v nastávajícím „digitálním světě staveb“ čekají. Vývoj jde kupředu a je to určitě dobře. Při přípravě tohoto světa ale musíme dbát na to, aby vytvářený systém byl přátelský a měl smysl zejména pro investora a aby s ním mohl dobře pracovat i projektant a stavbyvedoucí. Jen tak bude přijat a užíván. ■

Ing. Robert Špalek,
předseda ČKAIT

